

مقدمه:

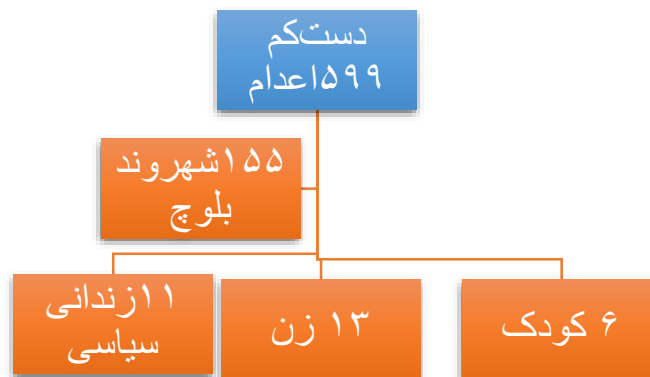
با توجه به روند جریان‌ها در ایران، بررسی وضعیت نقض حقوق بشر در ایران به مرحله جدیدی رسیده است. در چهارماه پایان سال ۲۰۲۲ با شروع اعتراضات در ایران و سرکوب عریان و گسترده شهروندان معترض از سوی مقامات امنیتی جمهوری اسلامی، واکنش‌ها جهانی را برانگیخت. تصویب تشکیل کمیته حقیقت‌یاب برای رسیدگی به موارد نقض حقوق بشر و جنایات جنگی جمهوری اسلامی در طول قیام ایران قدمی بسیار مهم و مثبت در راستای حمایت از اعتراضات مردم ایران بود. در ادامه اخراج حکومت جمهوری اسلامی از مقام زن کمیسیون زنان سازمان ملل اقدامی نادر برای نشان دادن جدیت موضع‌گیری‌های جهانی و ایستادن آنها در کنار مردم ایران و اعتراضات به حق‌شان بود.

اما آنچه که از طرف مقامات جمهوری اسلامی در این مدت شاهد بودیم نه تغییر رفتار و یا کاهش سرکوب که افزایش فشار بر مردم با دستگیری‌های گسترده و اعدام غیرانسانی دو تن از معترضین در تهران و مشهد بود. مقامات جمهوری اسلامی علاوه بر کشتن بیش از ۷۰ کودک در جریان اعتراضات، و شلیک مستقیم و استفاده از گلوله‌های جنگی در مقابل معترضین بی‌سلاح، با اقدامی لجوجانه در مقابل خواست جامعه جهانی برای متوقف کردن خشونت و شنیدن مطالبات معترضین دو جوان معترض را اعدام کرد.

علاوه بر سرکوب‌های عریان در خیابان شاهد برخوردهای بسیار بد و شکنجه‌های غیرانسانی بازداشت‌شدگان در بازداشت‌گاهها و زندانهای مختلف هستیم که باعث کشته شدن چندین معترض زیر شکنجه بودیم.

نگهداری بازداشت‌شدگان در بازداشت‌گاههای غیررسمی خطر شکنجه را افزایش می‌دهد.

در ماه‌های آغازین سال ۲۰۲۲ مقامات جمهوری اسلامی به روند اعدام شهروندان ادامه دادند. بنا به آمار جمع‌آوری شده توسط مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، دست‌کم ۵۹۹ شهروند در طول یکسال در زندانهای مختلف اعدام شدند. این اعدام‌ها شامل دست‌کم اعدام ۱۱ زندانی سیاسی است که محسن شکاری و مجیدرضا رهنورد از بازداشت‌شدگان قیام سراسری را شامل می‌شود. اکثر این اعدام‌های به صورت مخفیانه صورت گرفته است. این روند در مورد شهروندان بلوچ افزایش چشمگیری داشته است. دست‌کم ۱۵۵ تن از اعدام‌شدگان در سال گذشته مربوط به شهروندان بلوچ می‌باشد.

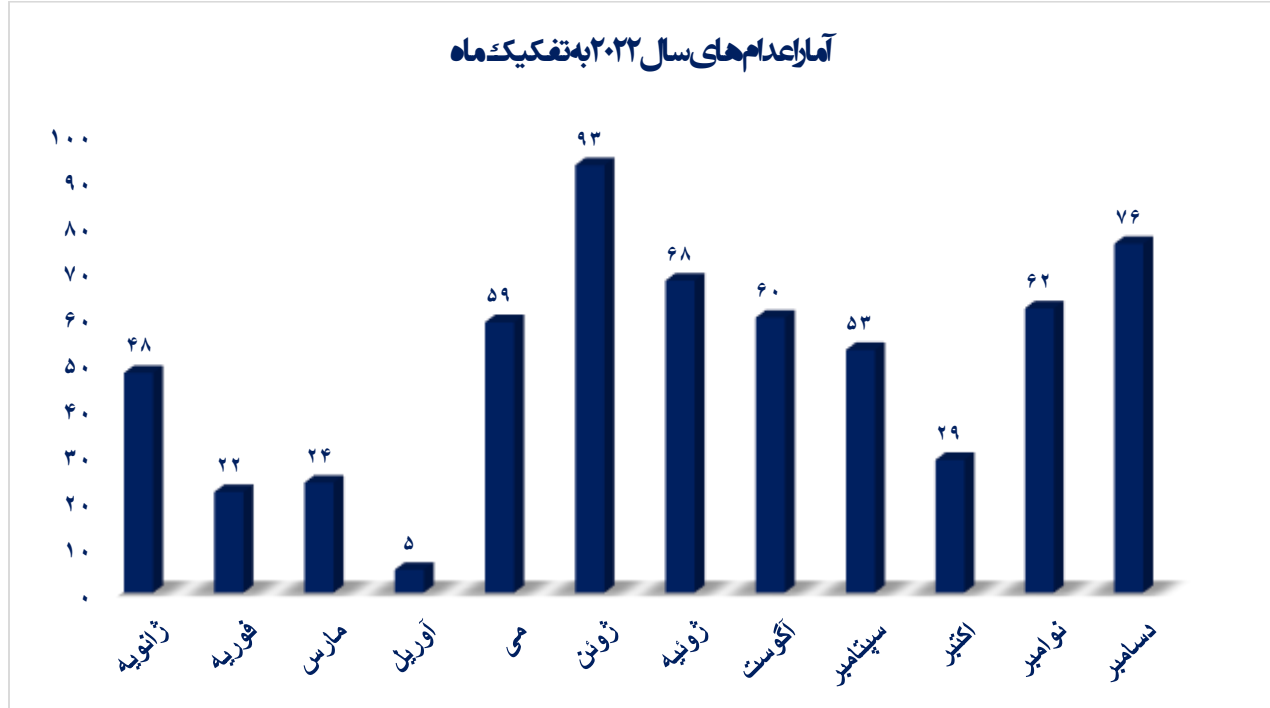

روند بازداشت، بازجویی و دادرسی ناعادلانه و غیر شفاف و تشکیل جلسه دادگاه بدون حضور وکیل روندی است که در تمام طول عمر جمهوری اسلامی در آن جریان داشته و دارد. قوه قضاییه جمهوری اسلامی زیر دستورات مقامات امنیتی بدون توجه به قوانین تصویب‌شده خود، دستگاهی به شدت وابسته است.

تیم مرکز آمار لیگ حقوق بشر در تلاش بود با همه خطرهایی که متوجه شهروند خبرنگاران و فعالین داوطلب حقوق بشر در داخل ایران است، با جزئیات و با دقت عمل بیشتر به جمع‌آوری اطلاعات و مشخصات شهروندان اعدام شده بپردازد.

مشخصات نفرات اعدام شده با جزئیات در اختیار مجامع حقوق بشر قرار خواهد گرفت.

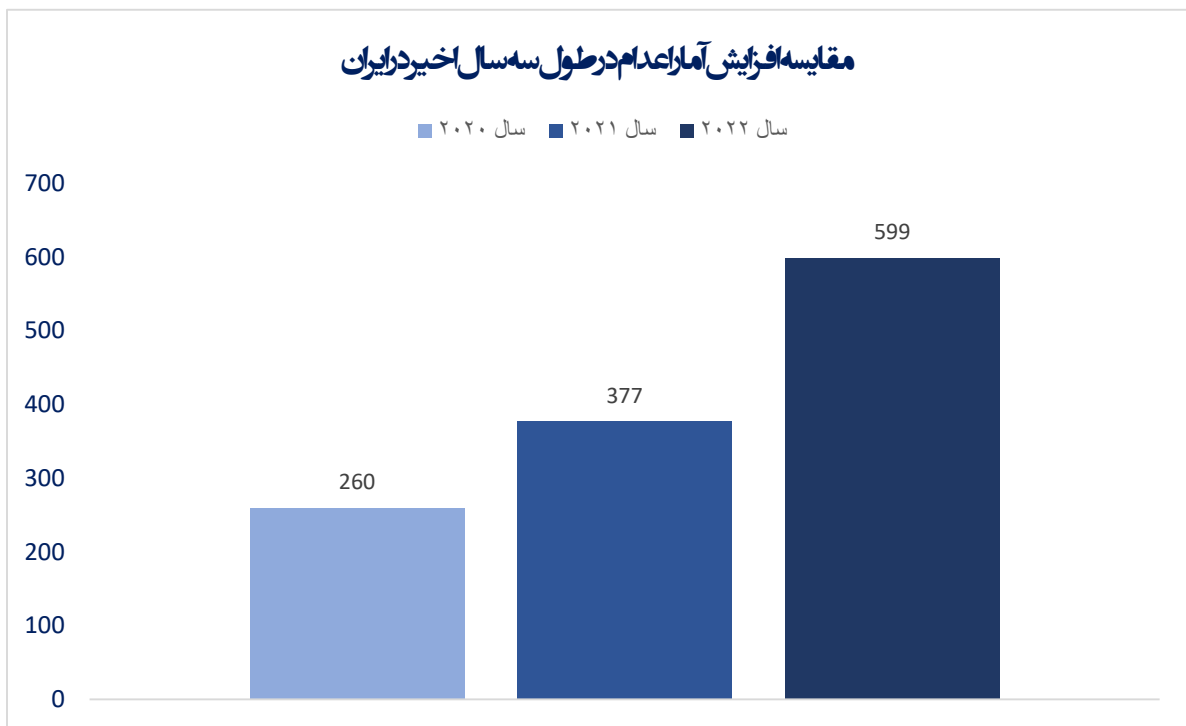
جدول زیر آمار اعدام‌ها در طول یکسال گذشته را به تفکیک ماهیانه نشان می‌دهد. طبق جدول زیر شاهد هستیم به موازات سرکوب اعتراضات مردم ایران در خیابان‌های ایران، دستگاه اعدام در زندان‌ها همچنان به کار خود مشغول است. این اعدام‌ها شامل اعدام معترضین نیز شده است.

میزان افزایش اعدامها نسبت به سه سال گذشته:

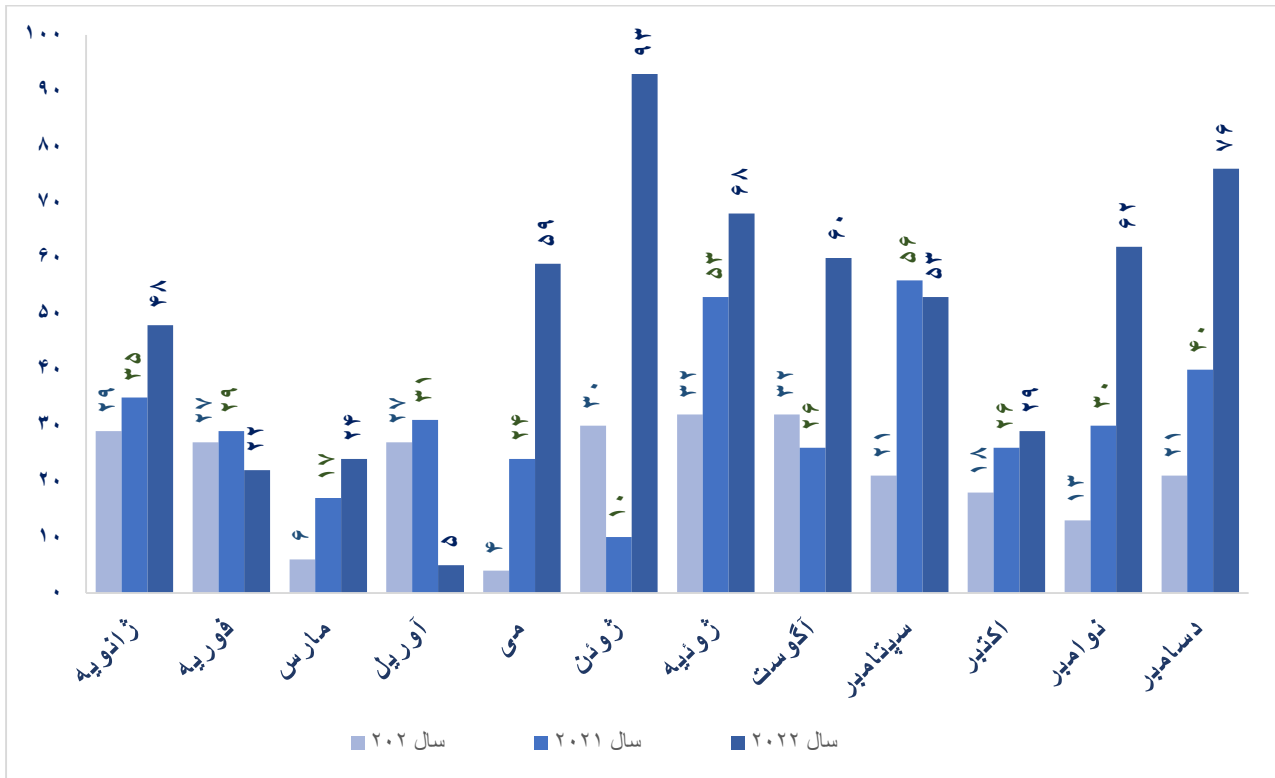
آمار اعدامها در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال گذشته افزایش ۵۸ درصدی داشته است. در طول سال ۲۰۲۲، ۲۲۲ شهروند بیشتر از سال ۲۰۲۱ اعدام شدند.

در نمودار زیر مقایسه روند افزایش احکام اعدام اجرا شده در سه سال اخیر را می توانید ببینید:

بنا به مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، روند رو به افزایش اعدامها در هر ماه وجود داشت و تنها در ماه رمضان این اعدامها کاهش به چشم می خورد.

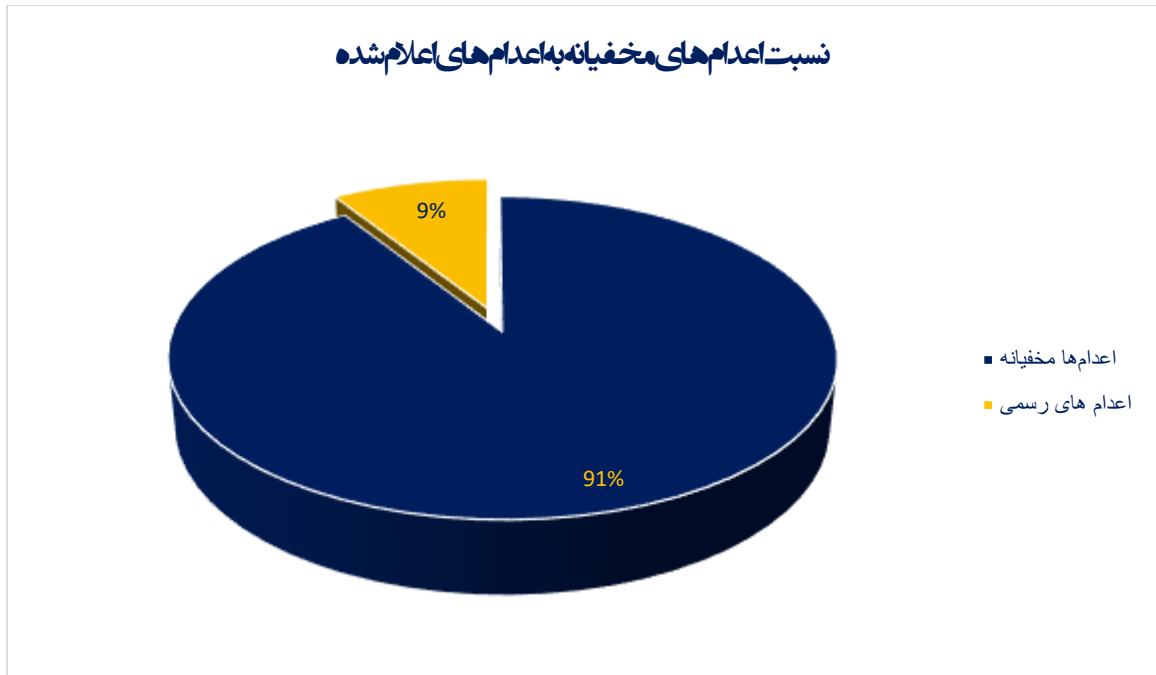
نمودار زیر روند طی شده در سه سال اخیر را به تفکیک هر ماه نشان می‌دهد:

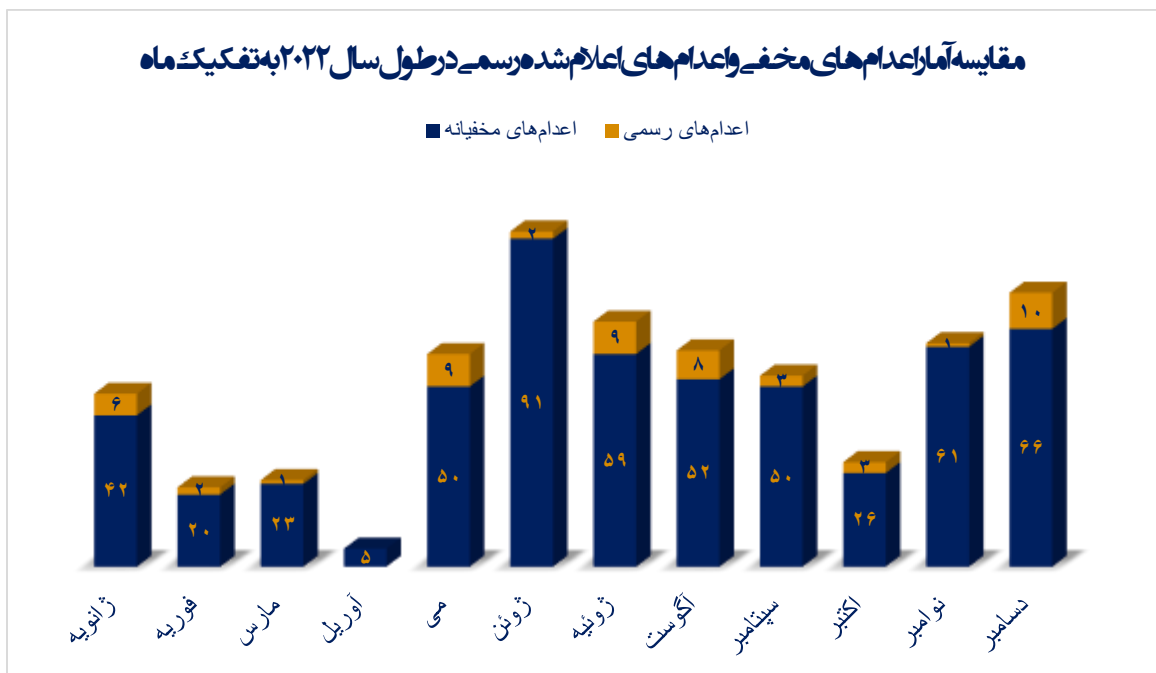
بر اساس اطلاعات مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران، تنها ۵۴ اعدام از سوی مقامات رسمی به طور رسمی اعلام شده است. ۹۱ درصد اعدام‌ها مخفیانه صورت گرفته است.

اعدام‌هایی که به طور رسمی از طرف رسانه‌های حکومتی اعلام می‌شود در اکثر موارد بدون اشاره به مشخصات شهروندان اعدام شده و تاریخ دقیق اجرای حکم است.

نمودار زیر نسبت اعدام‌های مخفیانه به اعدام‌های اعلام شده را نشان می‌دهد:

در نمودار زیر آمار اعدام‌های مخفیانه به تفکیک هر ماه نشان داده شده است.

• تفکیک اتهام‌های زندانیان اعدام شده

براساس اطلاعاتی که مرکز آمار لیگ حقوق بشر جمع‌آوری کرده است، زندانیان به اتهام‌هایی از جمله «قتل»، «موادمخدر»، «تجاوز به عنف»، «محاربه»، «جاسوسی» به اعدام محکوم شده و طی یک روند دادرسی ناعادلانه در زندانهای مختلف اعدام می‌شوند.

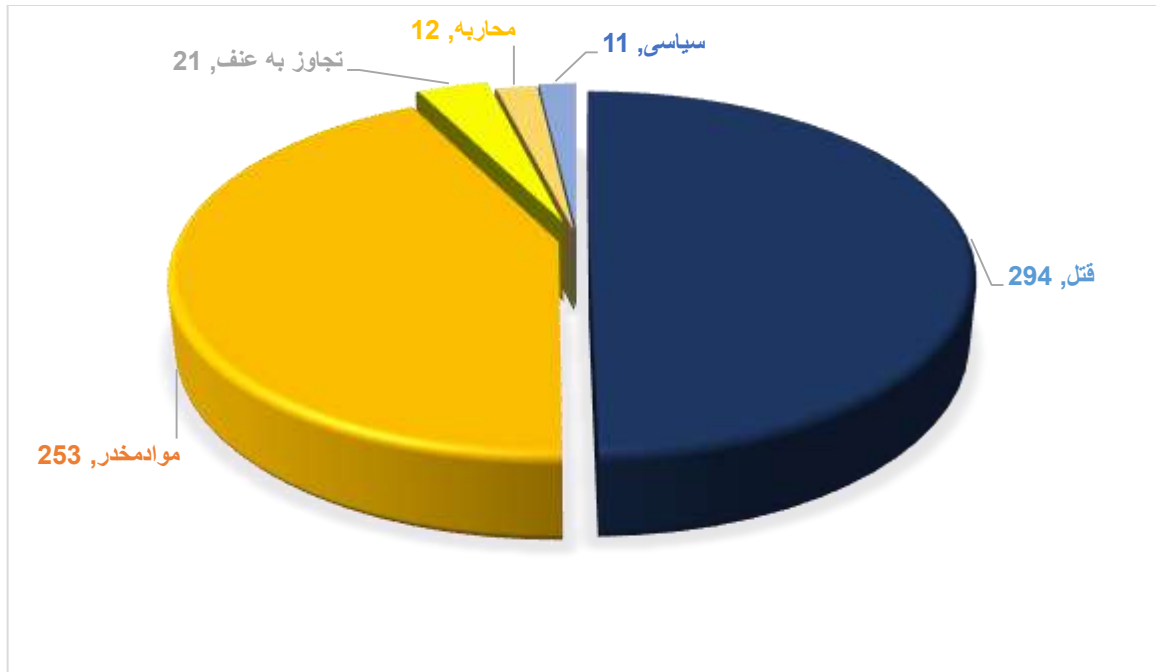
طبق این آمار، اکثر زندانیان اعدام شده با اتهام «قتل» بازداشت شده و به اعدام محکوم شده بودند. در مورد اتهام قتل، مقامات قوه قضاییه تحت عنوان قانون شرع «قصاص»، مسئولیت حقوقی این اعدام را متوجه خانواده مقتول می‌کنند و بعد از صدور حکم اعدام، رهایی از اعدام متهمین را منوط به رای رضایت خانواده مقتول قرار می‌دهند این درحالی است که طبق نظریات روانشناسی، خانواده‌هایی که عزیزی را از دست داده‌اند از نظر روانی در وضعیتی قرار ندارند که بتوانند در مورد جان یک انسان دیگر تصمیم بگیرند و این یکی از ضدانسانی‌ترین احکامی است که مقامات قوه قضاییه با آن دست به کشتار زندانیان می‌زنند. کما اینکه مصاحبه با چند تن خانواده ی مقتول که با عدم رضایت باعث اعدام یک زندانی شده‌اند نشان می‌دهد که خانواده‌ها بعد از اعدام زندانی دچار عذاب وجدان می‌شوند که سوای سوگی که برای عزیز به قتل رسیده‌شان متحمل شده‌اند، آنها را آزار می‌دهد.

قرار دادن خانواده‌های قربانیان مرگ در چینی شرایطی، یعنی برای تصمیم‌گیری برای جان یک زندانی دیگر، یکی از شکنجه‌های خاموشی است که باید نسبت به آن اقدام کرد.

• افزایش اجرای حکم اعدام برای اتهام «موادمخدر»

اتهام دیگری که بالاترین آمار اعدام را به خود اختصاص داده است، اتهام جرایم مربوط به «موادمخدر» می‌باشد. در سال ۹۶ بنا به فشارین المللی مقامات جمهوری اسلامی با تصویب قانونی درصدد کاهش اعدام برای متهمین جرایم مربوط به موادمخدر شدند اما در طی سه سال گذشته شاهد هستیم که سال به سال به متهمینی که تحت این عنوان اعدام می‌شوند افزوده شده است و جمهوری اسلامی حتی ملزم به رعایت قوانینی که خودش تصویب می‌کند نیست. در سال گذشته در مدت مشابه ۱۵۷ زندانی به اتهام مواد مخدر اعدام شدند که در همان مدت مشابه در سال جاری دست‌کم ۲۵۳ زندانی به اتهام «موادمخدر» با مرگ رو به رو شده‌اند.

مقامات قوه قضاییه به دستور مقامات امنیتی، متهمین سیاسی را در زیر مجموعه افساد فی الارض، بغی یا محاربه به اعدام محکوم می‌کنند. زندانیان سیاسی برای اقرار و اعترافات اجباری تحت شکنجه‌های قرون وسطایی قرار می‌گیرند. در جریان اعتراضات اخیر دو تن از معترضین در تهران و مشهد اعدام شدند.

• آمار اعدام و کشتار شهروندان بلوچ:

آمار اعدام شهروندان بلوچ در ۱۰ ماه نخست سال جاری میلادی افزایش چشمگیری داشت. ۱۵۵ تن از کسانی که در این مدت اعدام شدند، یعنی ۳۰ درصد کل اعدام‌ها را شهروندان بلوچ تشکیل داده است. این در حالی است که شهروندان بلوچ بین ۲ تا ۵ درصد کل جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند.

۱۱۸ تن از شهروندان کشته شده در اعتراضات اخیر نیز از شهروندان بلوچ است.

در طول یک سال گذشته ۲ تن شهروندان بلوچ که در زندانی بودند در اثر عدم رسیدگی پزشکی جان باختند.

• اعدام کودک-متهم:

جمهوری اسلامی ایران یکی از معدود حکومت‌هایی است که کودک-متهمان (افرادی که متهم به ارتکاب جرم در سنین زیر ۱۸ سالگی هستند) را به اعدام محکوم کرده و آنها را تا رسیدن به سن قانونی اعدام در زندان نگهداری می‌کند.

در طی یک گذشته، اعدام دست‌کم ۶ کودک-متهم مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران ثبت رسیده است. این ۶ کودک-متهم، فرشاد گمشاد زهی، محراب صالحی، قدیرناصری، امید عالی‌زهی، شهروند بلوچ و محمدحسین علیزاده، تبعه کشور افغانستان نام داشتند و با اتهام «قتل عمد» به اعدام محکوم شده بودند.

- اعدام زنان:

در ده ماه نخست سال میلادی جاری، ۱۳ زن در زندان‌های مختلف ایران اعدام شدند که ۱۱ تن با اتهام «قتل عمد» و یک تن از ایشان که شهروند بلوچ بود، با اتهامات مربوط به «مواد مخدر» به اعدام محکوم شده بودند.

- اجرای مجازات وحشیانه‌ی قطع انگشتان دست:

امری مسبوق به سابقه در جمهوری اسلامی است و در یکی از آخرین موارد در مردادماه سال جاری، چهار انگشت دست پویا ترابی با دستگاه گیوتین قطع شد. گفته می‌شود «مراسم قطع انگشتان دست» پویا ترابی در حضور تعدادی از مقامات و یک پزشک در زندان اوین صورت گرفته و وی پس از قطع انگشتانش به صورت اورژانسی به بیمارستانی خارج از زندان اوین منتقل شده است. پیش از آن نیز در خردادماه حکم قطع انگشتان دست سید برات حسینی، اهل کرمانشاه اجرا شد. بنا به گزارشات ماموران زندان اوین بدون استفاده از داروی بی‌حسی انگشتان او را قطع کردند.